

19.6.2025

Kaupunginmuseon lausunto Laulu-Miesten talon os. Hietaniemenkatu 2 asemakaavamuutoksen ehdotukseen

HEL 2024-006859 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytännyt kaupunginmuseon lausuntoa koskien Laulu-miesten talon os. Hietaniemenkatu 2 asemakaavamuutoksen ehdotusvaihetta. Hankkeessa toimisto- ja liikerakennuksen tiloja muutetaan osittain asumiseen. Kaupunginmuseo on osallistunut hankeneuvotteluihin ja katselmoinut paikalla. Kohteesta on valmistunut rakennushistoriaselvitys (ark-byroo, 2024). Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennusperinnön vaalimisen näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Taustaa

Leppäsuon pohjoisosien ensimmäinen asemakaava vahvistettiin vuosina 1906-17 Etu-Töölön asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin alueelle nousi työväenasuntokohteita. Uusi rakennusvaihe Leppäsuolla alkoi sodanjälkeisenä aikana, Laulu-Miesten talo kuuluu alueelle toteutettujen jälleenrakennuskauden järjestörakennusten joukkoon. Rakennustoiminnan kiihtymiseen vaikutti Satamaradan ylittävän Runeberginkadun sillan valmistuminen 1950-luvun alussa, joka kytki aiemmin syrjäisen teollisuusalueen tiiviimmin Kampin kaupunkirakenteeseen. Jälleenrakennusajan perinnön piiriin alueella kuuluu esim. ylioppilaiden asunto- ja järjestöelämää palvellut Domus Academican rakennusryhmä, jonka kohteet valmistuivat 1940-luvun lopulta alkaen. Laulu-Miesten rakennus kuuluu saman rakennusvaiheen piiriin, ylioppilaskunnan senioritoimintaan liittyvänä rakennuksena.

Laulu-Miehet -kuoro syntyi 1914 Ylioppilaskunnan laulajien seniorikuorona. Laulu-Miesten kuoro toimi monissa vuokratiloissa, kunnes oman talon rakentamisen tarve ajankohtaistui. Kuorossa toimivat jälleenrakennuskaudella monet rakentamisen ja teollisuuden alan johtohenkilöt ja vuonna 1945 perustetussa rakennustoimikunnassa vaikuttivat mm. teollisuusneuvos Otto Wuorio, DI Magnus Malmberg ja arkkitehti Elias Paalanen. Hankkeesta järjestettiin arkkitehtuurin kutsukilpailu vuonna 1945, jonka perusteella suunnittelutehtävä annettiin arkkitehti Pekka Saaremmalle, kuoron jäsenelle. Hankkeeseen liittynyt asemakaavan muutos viivytti suunnittelun aloittamista, ja rakennustyö tapahtui vuosina 1948-49.

19.6.2025

Arkkitehti Pekka Saarema (1907-1998) valmistui arkkitehdiksi vuonna 1935, jolloin hän perusti oman toimistonsa. Saareman toimeksiannot tulivat erityisesti metsäteollisuuden piiristä, jossa hän teki mittavan elämäntyön. Helsinkiläisiä toimitaloja Saareman tuotannossa Laulu-Miesten talon ohella on os. Fabianinkatu 23 vuonna 1962 valmistunut Tuko:n toimitalo. Saareman töiden joukosta voidaan mainita myös Lontooseen rakennettu metsäteollisuuden Finland-house vuodelta 1958.

Laulu-Miesten talon arkkitehtuuri

Laulu-Miesten talo edustaa jälleenrakennuskauden varhaisjakson toimitala-arkkitehtuuria. Rakennuksen arkkitehtuurin rationalismia pehmentävät romantiikan piirteet, mikä korostuu erityisesti rakennuksen laadukkaiden sisätilojen toteutuksessa.

Laulu-Miesten toimistotalo käsittää kaksi kellarikerrosta ravintoloiheen, ensimmäisen kerroksen kerhotilat sekä kerrosten 2.-7. toimistotilat, näistä ylin on sisään vedetty ullakkokerros. Rakennuksen julkisivu on yhtenäistä harmaanruskeaa terastirappausta. Rakennuksen pitkien sivujen julkisivuja jäsentävät tiheärytmiset pystyikkunoiden nauhat. Rakennuksen pääty Runeberginkadulle jakautuu porrastettuihin osiin, joista umpipäätyinen harjakattoinen uloke sisäänkäynteineen muodostaa päätyä korostavan kaupunkikuvallisen aiheen. Eteläpuoleinen julkisivuista Leppäsuonkadulle on pihajulkisivun luonteinen siihen liittyvine parvekkeineen. Ravintolasalin kabinetin ulkoneva, plastinen rakennusmuoto elävöittää massoittelua Leppäsuonkadun puolella. Rakennuksen sokkeli on graniittia, vesikaton kate savitiiltä.

Ravintola- ja kerhotilojen kiinteän ja irtaimen kalustuksen suunnittelusta vastasivat arkkitehti Saareman lisäksi Werner West ja Olof Ottelin Stockmannilta, Paavo Tynell vastasi yksilöllisten valaisinten suunnittelusta. Kiinteistön värisuunnittelun toteutti taitelija Eino Kauria. Ravintola- ja kerhotilojen kiinteä sisustus on tunnelmallista panelointia, monin eri puulajein ja paneelityypein.

Rakennuksen merkittävimpiä muutosvaiheita ovat vuonna 1959 Saareman suunnitelmien mukaan toteutettu pääporrashuoneen ulkonevan lasi-terässeinän uusiminen sekä vuonna 1992 toteutettu vesikatonalaisen konehuoneen laajennus ja korotus rakennusmassan länsipäädysissä. Toimistokerrokset on rakennettu pilarirungolle, ja niiden luonteen on kuulunut käyttötarpeen mukainen joustavuus. Myöhemmissä muutoksissa alkuperäisyys on menetetty muutamia yksittäisiä toimistotiloja lukuun ottamatta. Toimistokerroksissa on sijainnut alun perin myös yksittäisiä asuntoja.

Säilyneisyys ja arvotus

19.6.2025

Laulu-Miesten talon rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo on huomattavan korkea. Laulu-Miesten toiminta rakennuksessa on jatkunut katkeamatta talon valmistuttua. Laulu-Miesten talon julkisivut ikkunoineen ja sisäänkäyntiovineen ovat säilyneet alkuperäisinä. Myöhemmin uudistettu porrashuoneen ikkunarakenne muodostaa eheän kerrostuman rakennuksen arkkitehtuuria. Muutettunakin pääporrashuone omaa rakennus- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Rakennuksen kerho- ja ravintolatilat ovat säilyneet varsin hyvin irtokalustusta lukuun ottamatta, ja tilat omaavat huomattavan korkean rakennus- ja kulttuurihistoriallisen arvon. Rakennuksen Leppäsuonkadun puoleiset julkisivut kestävät uuden käyttötarkoituksen mukanaan tuomia parvekkeita harkitulla tavalla sijoitettuna, alkuperäisratkaisuihin hyvin sovitetulla tavalla.

Rakennussuojelu

Asemakaavaehdotuksessa kohde on varustettu rakennussuojelumerkinnällä sr-2: Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja ja vesikattoa sekä sen julkisia sisätiloja. Rakennuksessa tehtävät korjaus- ja muutostyöt eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Lisäksi määrätään, että sr-2-merkinnällä osoitetun rakennuksen suojeltavia sisätiloja ovat alkuperäiset kerho- ja ravintolatilojen pinnat ja rakenteet sekä pääporrashuone. Uusien parvekkeiden tulee ilmeeltään ja materiaaleiltaan noudattaa rakennuksen alkuperäisien parvekkeiden toteutusta. Parvekkeita saa sijoittaa ainoastaan Leppäsuonkadun puoleiselle julkisivulle, eikä niitä saa lasittaa, rajata seinäkkeillä tai kattaa eikä kannattaa maasta tai ripustaa vetotangoin.

Kaupunginmuseon kannan mukaan suojelumääräys on riittävä turvaamaan kohteen rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen muutoksessa. Erityistä huomioita tulee kuitenkin kohdentaa siihen, ettei pohjakerrosten ravintolakäyttö muodosta ristiriitaa ylempien kerrosten asuinkäytön kanssa, siten että ravintolatilat arvokkaat pintamateriaalit pystytään säilyttämään ilman purkuja tai peittämistä.

Kaupunginmuseon puoltaa asemakaavaehdotusta, tässä mainituin huomioin.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö